

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Kaivoksen perustamiseen liittyvä ympäristölupamenettely ja toiminnan valvonta

Kaivostoiminnan luvat

- Kaivostoiminta edellyttää useita lupia ja muita menettelyjä (KaivosL, YVAL, YSL, MRL jne.).
- Kaivostoiminnan edellyttämät luvat ovat toisiinsa nähden lähtökohtaisesti riippumattomia toisistaan, eli yhden lain mukaisen luvan saaminen ei vaikuta oikeudellisesti sitovalla tavalla toisen lain mukaiseen lupamenettelyyn.

Ympäristövaikutusten arviointi

- Menettelyllä pyritään ennakoimaan ja ennaltaehkäisemään hankkeiden haitallisia vaikutuksia sekä järjestämään eri osapuolten vaikuttamismahdollisuudet varhaisessa vaiheessa.

Ympäristövaikutusten arviointi

- YVA-menettelyä sovelletaan YVAL:n hankeluettelon perusteella aina metallimalmien tai muiden kaivoskivennäisten louhinta, rikastaminen ja käsittely, kun irrotettavan aineksen kokonaismäärä on vähintään **550 000 tonnia vuodessa** tai avokaivokset, joiden pinta-ala on **yli 25 hehtaaria**.
- YVA-menettely voi tulla yksittäistapauksissa sovellettavaksi myös pienempiin kaivoshankkeisiin, jos hankkeen vaikutukset rinnastuvat esim. hankealueen ympäristön herkkyyden vuoksi hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin.

Ympäristölupamenettely

- Ympäristölupamenettelyn keskeinen tavoite on ympäristön pilaantumisen ja jätteistä aiheutuvien haitallisten vaikutusten ennaltaehkäisy
- Ympäristölupamenettelyssä tarkasteltavia asioita ovat muun muassa jätehuoltoon, pohjavesien, pintavesien ja maaperän suojeluun sekä melu- ja ilmapäästöjen hallintaan liittyvät asiat

Vesilain mukainen lupamenettely

- Vesilain mukainen lupamenettely (*vesitalouslupa*) kohdentuu vesivarojen ja vesiympäristön käytön ohjaukseen sekä vesitaloushankkeisiin liittyviin käyttöoikeus- ja korvausasioihin.
- Vesilain mukaisen luvan tarve ylittyy usein kaivoshankkeissa. Vesilain mukaisia toimintoja ovat mm. ojitukset ja louhosten kuivana pito, pohjaveden ottaminen, veden johtaminen, vesi- ja maa-alueiden kuivatus, veden pinnan nosto tai lasku.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen menettely

- Kaivostoiminnan ympäristöhallinta sekä paikallisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet voivat toteutua myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavoituksessa ja lupapäätöksenteossa.
- Kaivoshankkeen toteuttaminen voi edellyttää alueen maakunta-, yleis- tai asemakaavoittamista.
- Kaivostoiminnan tulee perustua oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioon ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja ELY-keskuksen kanssa.

Muita lupamenettelyjä

- Muun muassa luonnonsuojelulain, muinaismuistolain, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettu laki jne.

YSL:n mukainen lupamenettely

- Ympäristölupamenettely käynnistyy hakemuksella, josta on tiedotettava asianmukaisesti vähintään 30 päivän ajan asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla.
- Aluehallintovirasto (AVI) pyytää sen jälkeen lausunnon sijaintikunnalta ja siltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka toimialueella toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä sekä tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta.

YSL:n mukainen lupamenettely

- Lisäksi lupaviranomainen pyytää hakemuksesta lausunnon:
 - 1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;
 - 2) asiassa yleistä etua valvovilta viranomaisilta; ja
 - 3) lupaharkinnan kannalta muilta tarpeellisilta tahoilta.

YSL:n mukainen lupamenettely

- Ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.
- Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:
 - 1) terveyshaittaa;
 - 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
 - 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
 - 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
 - 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasiutusta;
 - 6) olennaista heikennystä edellytyksiin harjoittaa saamelaisien kotiseutualueella perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria taikka olennaista heikennystä kolttien elinolosuhteisiin tai mahdollisuuksiin harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja kolttala-alueella.

Kaivotoiminnan valvonta (YSL)

- Toimivaltainen ELY-keskus
 - Valvoo lähinnä vain lupapäätöksen määräyksiä
 - Kaivannaisjätteet
 - Päästöt vesistöön, ilmaan, maaperään
 - Melu
 - Jne.

Kaivotoiminnan valvonta (VL)

- Toimivaltajakoa ei ole määrätty vesilaissa kunnan ja ELY-keskuksen kesken
 - Mikäli vesitalouslupa annettu samassa yhteydessä YSL:n mukaisessa menettelyssä, niin luvan valvonta ELY-keskuksella
 - Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen osallistuu omalta osaltaan laitoksen valvontaan

Kaivotoiminnan valvonta (KaivosL)

- TUKES toimii kaivoslain valvojana
 - Määrää myös kaivoslain mukaisen vakuuden
 - Kaivostoiminnan päätyttyä TUKES valvoo, että kaivosluvassa määrätyt turvallisuuteen liittyvät toimet on tehty

Kaivotoiminnan tarkkailu

- Lupapäätöksessä määrätty aina toiminnan vaikutusten tarkkailu
 - Vesimäärät
 - Kuormitustarkkailu
 - Vaikutustarkkailu

Kaivotoiminnan valvonta (YSL)

- Jos lupamääräyksien noudattamisesta huolimatta ympäristössä havaitaan sellaisia haitallisia vaikutuksia, joita lupakäsittelyn yhteydessä ei osattu olettaa syntyvän, niin lupaviranomaisen on lisäksi valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

Kaivostoiminnan valvonta (YSL)

- 1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;
- 2) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;
- 3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;
- 4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

YSL:n mukaisen luvan peruuttaminen

- Lupaviranomainen voi valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan, jos:

1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;

2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus;

3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment